

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Niemelä Juha Sakari	Telia Tunnistus	21.05.2024 20:26:20 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (4 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö VN/1269/2024-MMM-2

Metsähallituksen lausunto vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 11 ja 16 §:n muuttamisesta

Metsähallitus kiittää lausuntomahdollisuudesta ja esitystä kannattaen lausuu erityisesti 16 §:n muutosesityksestä drone-laitteiden hyödyntämiseksi vieraslajinisäkkäiden poistamisessa seuraavaa.

Esitetyn muutoksen lähtökohdat vierasnisäkkäiden pyynnille

Metsähallitus toteaa, että on hyvä tiedostaa esitetyn muutoksen lähtökohdat eläinten etsimisen ja varsinaisen pyynnin osalta. Vieraslajilainsäädännön keskeinen lähtökohta on ko. lajeista aiheutuvien haittojen estäminen, kun taas metsästyslain lähtökohta on sen piirissä olevien lajien kestävyuden säilyttäminen. Tästä huolimatta dronen käyttö on samalla tavoin sallittua sekä riista- että vieraslajeille.

Dronen käyttö on sallittua eläinten paikallistamisessa, mutta siihen ei saa liittyä pyyntitarkoitusta. Metsästyslain 32 § toisaalta kieltää riistaeläinten jäljityksen ja hätyyttämisen ilma-aluksista. Tämän on tulkittu koskevan myös drone-laitteita. Edellä mainittu koskee myös rauhoittamattomia eläimiä (metsästyslaki 48 §) ja vieraslajilain 16 §:n perusteella myös vieraslajeja.

Koska dronella supikoirien paikallistaminen dronen avulla on nykyainsäädännönkin perusteella sallittu, on tätä myös jo päästy kokeilemaan. Kokeiluissa (mm. Helmi-vieraspetohankkeessa) on todettu drone-laitteiden tehokkuus itse etsintätyössä. Koska tavoitteena on supikoirien mahdollisimman kustannustehokas poistaminen, on havaittu myös nykyainsäädännön puutteet. Löydettyä supikoiraa on pyydetävä ilman dronen apua, jolloin tilannekuva tapahtumasta ja supikoiran oleskelusta ruovikossa menetetään.

Dronen hyödyt jäljitystyössä koskevat erityisesti ruovikoihin helposti piiloutuvaa supikoiraa. Se on harvoja lajeja, jota pyyntitilanteessa on mahdollista seurata dronen avulla. Useimmat lajit liikkuvat hätyytettyinä niin lujaa, ja poistuvat ruovikoista nopeasti, ettei niiden kohdalla olisi edes mahdollista hyödyntää dronea jäljitystyössä. Toiset lajit, kuten esim. vieraslaji minkki, taas sukeltaa veteen, eikä samalla tavoin oleskele ruovikoissa kuin supikoira.

Supikoirien pyynti ja dronen hyödyntäminen

Metsähallituksella on hyviä kokemuksia kehittyneiden drone-laitteiden hyödyistä erityisesti supikoirien poistamisessa sisämaan, rannikon ja saariston linnustollisesti tärkeiltä alueilta. Drone-laitteet ovat nopeasti saavuttaneet sellaisen teknisen tason, jolla laitteita pystytään hyödyntämään nisäkkäiden etsimisessä ympäristöissä, joissa kasvillisuus ja maaston ominaisuudet eivät täysin estä eläimen aiheuttaman lämpösaiteilyn havaitsemista.

Metsähallituksella on aivan tuoretta kokemusta kehittyneiden drone-laitteiden hyödyntämisestä vieraslajityössä. Metsähallituksen ja Suomen riistakeskuksen yhteistyöhankkeessa (Helmi-vieraspetohanke) on otettu käyttöön kehittyneitä drone-laitteita (DJI Mavic Thermal), joilla on suoritettu yli 100 kpl etsintälentoa erityyppisten lintuvesien ruovikoissa. Kaikkiaan lentoaika on näillä lennoilla ollut n. 62 tuntia. Lennoilla on havaittu yhteensä 82 kpl supikoiria. Supikoirahavainnoista 50 kpl on tehty loppusyksyllä 2023 ja loput myöhemmin talvella ja alkukeväänä 2024. Helmi-vieraspetohankkeessa tehdyn työn lisäksi Metsähallitus on tehnyt yhteistyötä Saaristoluonnon hoito- ja suojeluyhdistyksen (SLHSY) kanssa. Yhteistyön puitteissa dronea on hyödynnetty eläinten paikallistamisessa GPS-pantojen asentamista varten. Kiinniotto on tapahtunut eri koirarotuja hyödyntäen. Näistä töistä on saatu kokemusta koirien tekemästä työstä vierasnisäkkäiden poistossa ruovikoissa, sekä dronen tuomasta avusta pyrittäessä ottamaan kiinni supikoiria kiinni niiden paikallistamisen jälkeen.

Dronen käyttöön ja hyödyntämiseen liittyen todetaan, että dronen käytössä saavutettavat hyödyt riippuvat siitä, millaisessa elinympäristössä sitä käytetään. Drone sopii erityisesti ruovikoihin ja osittain myös sellaiseen maastoon, jossa on vain vähän muuta peitteistä kasvillisuutta. Tämän tapaisia elinympäristöjä ovat ruovikoiden ja pajukoiden yhdistelmät, edellyttäen kuitenkin, ettei pajuissa ole lehtiä. On hyvä huomioida myös se, että kaikissa elinympäristöissä dronesta ei ole apua. Tämän kaltaisia elinympäristöjä ovat mm. saariston kivikot ja metsäiset alueet. Näissä elinympäristöissä pienillä nisäkkäillä on runsaasti piilopaikkoja, joihin lämpökamerallakaan varustettu drone ei tuo etsintään tai pyyntiin lisäarvoa.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan edellä mainitun tasoisella drone-laitteella voidaan merkittävästi parantaa erityisesti ruovikoissa toteutettavan supikoira pyynnin tehokkuutta. Ennen drone-laitteiden käyttöönottoa, on supikoirien oleskelu ruovikoissa ollut hyvin tiedossa, mutta tilanteeseen on kuitenkin ollut käytännössä vaikea puuttua. Uusien drone-kokemusten perusteella voidaan todeta, että supikoirien poistaminen on aikaisemmin ollut puutteellista. Tämä on monissa paikoin todennäköisesti johtanut siihen, että juuri ruovikoihin on jäänyt lisääntyvää supikoirakantaa, vaikka pyynti muutoin alueella olisi hyvinkin tehokasta. Osaltaan on myös yliarvioitu koirien kykyä paikallistaa supikoiria kaislikoissa. Tämä on johtanut pyynneissä olettamaan, ettei ruovikossa ole supikoiria, vaikka todellisuudessa, drone-seurantojenkin perusteella on voitu todentaa, ettei koiran avulla ole ollut mahdollista paikallistaa supikoiria.

Drone-laite tuo useita uusia mahdollisuuksia tehostaa supikoirien poistoa ruovikoissa. Laite tuo nopeutta, parempaa tilannekuvaa ja lopulta huomattavasti lisää kustannustehokkuutta lajin poistotyöhön mm. seuraaviin tavoin

1. Dronen avulla ruovikoiden supikoiratilanne pystytään hyvällä kartoituskelillä varmistamaan erittäin nopeasti. Supikoiran esiintymisestä ruovikossa on hyvällä kartoitussäällä saatavissa lähes 100 % varmuus. Alue, jonka kartoittamiseen koiratyöllä meni koko päivä (ja tuloskin olisi epävarma), voidaan dronella kartoittaa parissa tunnissa.
2. Kartoituksen yhteydessä on mahdollista havaita myös ruovikossa olevat mahdolliset muut pyyntiin vaikuttavat tekijät. Esim. ketut ja sorkkaeläimet saattavat vaikuttaa merkittävästi koiralla tapahtuvaan pyyntiin ja näihin voidaan ennakolta varautua.
3. Dronen avulla pariskuntana usein esiintyvän supikoiran molempien yksilöiden poistamisen varmuus lisääntyy olennaisesti. Koiran saatua yhden yksilön kiinni voidaan toista seurata dronella ja edelleen varmistaa jääkö tämä yksilö ruovikkoon.
4. Ruovikot ovat pyyntiympäristönä hyvin haastavia ja kuluttavia koirille. Drone säästää koiria varsinaiseen pyyntityöhön, kun poistettava supikoirayksilö voidaan osoittaa valmiiksi dronella. Esimerkiksi saaristossa, missä pyyntityötä tehdään järjestelmällisesti useita päiviä peräkkäin, parantaa drone suuresti koirien hyödyntämisen mahdollisuuksia.
5. Monimuotoisuushyödyt voivat olla suuria, kun juuri linnuston kannalta herkän rantaviivan ruovikossa oleskelevat yksilöt, on mahdollista poistaa kevätkauden drone työn avulla.
6. Saaristossa on ruovikkosilla alueilla mahdollista päästä lähes täydelliseen supikoiratyhjiöön, mikäli dronella täysimääräinen hyödyntäminen pyyntityössä tulee sallituksi. Alueen supikoirakartoituksissa on havaittu saaristoruovikoiden olevan aivan erityisesti siellä elävien supikoirien suosiossa. Tämä viittaa siihen, että saariston karuissa elinympäristöissä ruovikot voivat olla hyvin suuressa roolissa lajin elinvoimaisuuden takaajina.

Lopuksi

Toistaiseksi hallituksen esitys koskettaa hyödyn osalta lähinnä supikoiraa. Nykyisellään muita vastaavia lajeja ei Suomessa ole, mutta esimerkiksi pesukarhun leviäminen Suomeen ei ole mitenkään poissuljettua. Pesukarhu on paljolti supikoiran kaltainen laji. Supikoiran kaltaisten lajien aiheuttaman riskin osalta on hyvä, ettei esitystä ole rajattu pelkästään supikoiraan vaan vieraslajilain tarkoituksen mukaisesti.

Lisäksi todetaan, että toistaiseksi supikoirien etsintään soveltuvan drone-laitteen hintataso on korkea. Ehdoton edellytys kartoituksen ja laitteen pyyntikäyttöön hyödyntämisessä on, että se on varustettu riittävän laadukkaalla lämpökameralla. Tällaisen laitteen hintataso on toistaiseksi lisälaitteet huomioiden n. 6000 euroa. Nykyhinnoin on epätodennäköistä, että laitteesta tulee kovin yleinen, mutta esim. yhteiskäyttöön tiettyjen alueiden hoitoon hankittuna se on jo nyt metsästysseuratoimijoiden yhteishankintana mahdollinen. Tällöin yhdelläkin laitteella voidaan varsin tehokkaasti hoitaa yhden riistanhoitoyhdistyksen laajuisen alueen supikoiraongelmaa.

Droneen tulisi lainsäädännön mukaan säilyttää näköyhteys lennon aikana. Tämä rajoittaa jossain määrin laitteen käyttöä laajoilla kohteilla. Toisaalta tätä ongelmaa voidaan kuitenkin välttää sijoittamalla lennätyksen toteutuksen kannalta mahdollisimman optimaaliseen sijaintiin ja tarvittaessa paikkaa voidaan vaihtaa yhteyden säilyttämiseksi.

Lisätietoja lausunnosta antaa tarvittaessa eräpalveluiden projektipäällikkö Mikko Toivola, sähköposti mikko.toivola@metsa.fi, puh. 040 193 5947.

Juha S. Niemelä
pääjohtaja